

Sport a rozvoj

Simona Šafaříková, Palacky University, Olomouc
Faculty of Science, Department of Development Studies

Co je pro vás nachystáno?

Program:

- Představení
- Diskuse
- Přednáška
- Videa (youtube)

OTÁZKA

Co si představíte, když se
řekne sport a rozvoj
nebo sport pro rozvoj?

Znáte nějaké příklady?

VIDEO

Video youtube

Sport as a Tool to Achieve the UN Millenium
Development Goals

http://www.youtube.com/watch?v=1_B6d9vQE7M

SOUČASNÁ SITUACE

Obecně - mnoho organizací využívá sport (pohybovou aktivitu) jako nástroj k dosažení velkého množství dalších cílů, nejen v rozvojových zemích

Sport lze využívat v různých oblastech

- Vzdělávání – základní vzdělávání pro všechny
- Genderová vyváženost
- Budování míru a řešení konfliktů
- Při zásazích po katastrofách – uprchlické tábory

SOUČASNÁ SITUACE

- Podpora zdraví a prevence nemocí (HIV/AIDS)
- Sociální integrace
- Učení respektování hodnot – spolupráce, pravidla, týmová práce, rozhodování
- Ekonomické zisky
-

SOUČASNÁ SITUACE

- Sport a jeho využití je dnes začleněno v agendě mnoha rozvojových organizací
 - OSN a jeho různé agentury a programy
 - Ženeva – *Office on Sport for Development and Peace - UNOSDP*
 - Ban Ki-Moon: „*Sport is increasingly recognized as an important tool in helping the United Nations achieve its objectives, in particular the Millennium Development Goals. By including sport in development and peace programmes in a more systematic way, the United Nations can make full use of this cost-efficient tool to help us create a better world.*“

SOUČASNÁ SITUACE

- UNICEF, UNESCO, WHO, UNHCR
 - Rozvojové agentury jednotlivých států – Nizozemsko, Norsko, Dánsko, Kanada
 - PRSP – Mosambik, Zambie
 - Rozvoj partnerství se sport. federacemi FIFA, FIVB
 - Partnerství i se sportovním businesssem: NIKE, Adidas
-
- NGOs a akademický sektor neustále hledají jak sport funguje a co přináší... mezera ve výzkumu

Definice sportu

Co znamená „sport“ podle vašeho názoru?

Definice sportu

Definice UNICEFu :

- *„Sport is all forms of physical activity that contribute to physical fitness, mental well being and social interaction.“*

United Nations Inter-agency Task Force on Sport for Development and Peace

- *“Incorporated into the definition of ‘sport’ are all forms of physical activity that contribute to physical fitness, mental well-being and social interaction. These include: play; recreation; organized, casual or competitive sport; and indigenous sports or games.”*
- Existují různé definice „sportu, pohybové aktivity, tělesné výchovy“ v různých organizacích a státech, v různých vědách

VIDEO

YOUTUBE

<http://www.youtube.com/sportanddev#p/f/76/fcCG-ooGobc>

http://www.youtube.com/watch?v=1_B6dgvQE7M

<http://www.youtube.com/watch?v=MNVUtoomjDs>

<http://www.grassrootsoccer.org/>

<http://www.youtube.com/sportanddev#p/f/164/MhmkjJe39rA>

<http://www.youtube.com/sportanddev#p/f/2o8/lwMC2aKbpN8>

HISTORICKÝ PŘEHLED

- Sport se využíval už i v antickém Římě a Řecku - olympijské hry
- Během kolonizace – k „civilizaci“ kolonizovaného národa
 - Když se etablovala moderní sportovní odvětví (19. století) – rozšiřování sportů v rámci kolonií (která?)
 - Mírová dekolonizace? (kde?)

X

- Ničení původních sportovních a pohybových her (tanec – vnímán jako nemorální...)
- Sociologie sama se zabývá vlivem sportu na „proces civilizace“

HISTORICKÝ PŘEHLED

Nápad využívat sport (pohybovou aktivitu) není nový.

- Oficiálně už využíván během zásahů po katastrofických událostech, při práci s oběťmi konfliktů (humanitární pomoc) už na počátku 20. století (spolupráce ILO a MOV)
- 1978 – UNESCO: International Charter of Physical Education and Sport
- 1989 – UNICEF: Convention on the Rights of the Child
- 2006 – OSN: Convention on the Rights of Persons with Disabilities

International Charter of Physical Education and Sport

- Article 1.
The practice of physical education and sport is a fundamental right for all
- Article 2.
Physical education and sport for an essential element of lifelong education in the overall education system
- Article 3. Physical education and sport programmes must meet individual and social needs

Convention on the Rights of the Child

Article 31

1. States Parties recognize the right of the child to rest and leisure, to engage in play and recreational activities appropriate to the age of the child and to participate freely in cultural life and the arts.
2. States Parties shall respect and promote the right of the child to participate fully in cultural and artistic life and shall encourage the provision of appropriate and equal opportunities for cultural, artistic, recreational and leisure activity.

HISTORICKÝ PŘEHLED

Od 90. let minulého století se sport využívá častěji a s větším důrazem – roste počet organizací

- Pro dosažení změny ve společnosti (social change)
- Ortodoxní rozvojové politiky „selhávají...“
- Rozvíjí se partnerství mezi různými aktéry (business, NGOs, vlády, rozvojové agentury)
- Sport – nepolitický nástroj (???), není spojován s korupcí (v rámci rozvoje)
- Uznáván i mnoha osobnostmi (Mandela, Annan,...)

HISTORICKÝ PŘEHLED

- 2001- UN Special Advisor on Sport for Development and Peace
 - Šířit povědomí, reprezentovat a vytvářet kontakty
 - Adolf Ogi (*former president of Switzerland*), Wilfried Lemke
 - **UNOSDP** – UN Office on Sport for Development and Peace (Geneva, New York) - <http://www.un.org/themes/sport/>
 - Povědomí, vedení, facilitace, koordinace
- 2003 UN Inter – Agency Task Force on Sport for Development and Peace
 - Výzkum v oblasti, podpora konceptu
 - Přijata rezoluce UN (četba)

HISTORICKÝ PŘEHLED

- 2005 – Sport for Development and Peace International Working Group (SDPIWG)
- 2007 – EU: Bílá kniha o sportu
- Konference Next Step :
Setkání aktérů – sdílení best practices a zkušeností z praxe
- IOC začíná oficiálně využívat koncept sportu v rozvoji
 - Oficiální spolupráce s UN
- Konference v Magglingenu (2003, 2005)
- Konference v rámci ISSA, sport management, sportovní psychologie
 - Pronikání rozvojové problematiky do sportovních věd

ROZPOR?

- Obecně lze říci, že existují rozdílné názory a rozpory mezi lidmi ze sportovního odvětví a lidmi pracujícími v oblasti rozvoje
 - Jiné přístupy, jiné výzkumné metody, jiné koncepty
 - Dochází ke sbližování
- Akademický svět:
 - Už existují magisterské programy, které se na téma SAD zaměřují
- Počet organizací, které využívají sport se zvyšuje

OTÁZKA

Jaké jsou podle Vašeho názoru pozitiva a negativa využívání sportu?

- UN document
 - průnik sportu do MDGs a SDGs

Sport a rozvojová spolupráce

- Hlavně země, v nichž má RS dlouholetou tradici už využívají sport i v rámci svých vlastní rozvojových politik
- V ČR - Football for Development (projekt)
 - Znáte?Čeho se týká?
 - počítá se do ODA (...)

Sport a rozvojová spolupráce

- Další státy – mají své strategie:
 - Nizozemsko
 - 2008 - *Policy memorandum: 'An open goal: the power of sport in development cooperation'*
 - Norsko - Strategy for Norway's culture and sports co-operation with countries in the South
 - *"Conflicts are not resolved on the football course, but you can learn how to resolve conflicts by participating in the game." Johann Olav Koss*
 - Švýcarsko
 - Austrálie
 - Velká Británie, Kanada, Německo, Švédsko, Francie
 - Čína (rozdíly?)

Příklady platforem s informacemi

- <http://www.actionsportsfordev.org/>
 - Holly Thorpe – University of Waikato (NZ)
- www.sportanddev.org
 - Platforma s více než 200 organizacemi z celého světa
- <https://deportedesarrolloypaz.org/>
 - Platforma ve španělštině

Označení ve vědecké literatuře

- Sport and Development
 - Sport for Development
 - Sport in Development
 - SDP – Sport for Development and Peace (OSN)
-
- Education through Sport
 - Development of Sport/Sports Development –
zaměření na infrastrukturu

Příklady projektů a organizací

- Streetfootballworld
- MYSA – Mathare Youth Sport Association – Kenya/Nairobi
<http://www.youtube.com/watch?v=neblj4IYYUQ>
- Kampala Kids League – Uganda - work with child soldiers
- Sport sans frontieres – France
 - Afghanistan, Kosovo, India, Bolivia, Senegal...
- Spirit of Soccer - Kambodža
- Colombianitos, Tiempo de Juego
- Right to Play – Canada
- Edgework Consulting
- Common goal – 1 % z výdělku fotbalistů na dobročinné účely
 - <http://www.common-goal.org/>

Využívané sporty

- Fotbal - nejviditelnější
 - Kritika?
- Capoeira
- Bojová umění – taekwondo (Fight for Peace)
- Basketbal, volejbal, box, baseball
- Netball, frisbee ultimate
- Ping-pong
- Rugby
- Tanec
- Různé sportovní a pohybové hry
-

Manuály a toolkity

- Toolkit sport for development

<http://www.toolkitsportdevelopment.org/>

- International Network of Sport and Development Consultants

<http://insdc.net/frontend/>

- Moving forward toolkit

http://insdc.net/moving_forward_for_INSDC/Interface.html

HIV/AIDS education

- Examples of organizations:

- Tackle Africa - manual
- Kick4Life
- Kicking AIDS Out
- Grassroot Soccer – Skillz

Vztah donora a příjemce

- Zůstává „severojižní“ rozdělení světa ?
 - Organizace ze Severu rozhodují
 - Teorie závislosti
 - Neokolonizace ?
-
- Dnes se projekty pod hlavičkou konceptu „Sport a rozvoj“ objevují i v Evropě (například: Football friends, Sport dans la ville, SARI,...)
 - Sport jako všelék?

Sport a handicap - statistika

Podle Mezinárodní zdravotnické organizace:

- 650 mil. Lidí žije s nějakým postižením – největší „světová minorita“
- 80 % z nich žije v zemích globálního Jihu
 - Důvody: nášlapné miny, válečné oběti, HIV/AIDS, podvýživa, environmentální poškození
- Sbližování agend v oblasti rozvoje a postižení
- Uplatňování principů práv lidí s postižením
 - Ale pořád velké množství překážek (kultura, zdroje)
- Podle Survey from Landmine Survivor-s Network (2007)
 - Okolo 18 000 lidí ročně je zraněno nebo zabito nášlapnými minami
 - 80 % jsou civilisté
 - Jen 10 % má přístup ke zdravotnické péči a rehabilitaci (důsledky pro oblast rozvojové spolupráce)

Role sportu v oblasti postižení

- První pohybové aktivity pro osoby s postižením – po 2SV
 - Velký význam pro tyto lidi
 - První organizované závody – Stoke Mandeville Games
 - Později v 60. letech pravidelně po OH – rozvoj do podoby Paralympiády
- **Vědecké důkazy:**
 - Méně znovuhospitalizací, méně depresí, zlepšování fyzických schopností, zlepšení ve vnímání sebe sama, méně pocitů osamění a izolace
- Rozvoj nových sportovních forem
 - IWTF – 1988 (ale existuje už od 1976)
- Nepřeceňovat!!!

Amputee football

Video

Liberia amputee football

<http://www.youtube.com/sportanddev#p/f/17/Dih1mbNtc2k>

Závěr:

- Šlo by povídat celý den 😊 toto byl jen úvod do celého konceptu ...
- Otázky?
- Komentáře?

Děkuji za pozornost!!!

